

تکیه بکتاشیه

تکیه بکتاشیه، در شمال مسجد الراس و ضلع غربی حرم مطهر علوی قرار داشته است. تکیه، به مکان گردآمن صوفیان، مزار مشایخ صوفیه و اقامتگاه موقت صوفیان در سفر به شهرهای زیارتی اطلاق می‌گردد. بنای اینگونه عمارت‌ها در قرن چهارم هجری رایج بوده است. اگرچه به محل اقامت صوفیه، خانقاه گفته می‌شد، اما با روی کار آمدن حکومت عثمانی نام این عمارت‌ها تغییر یافت و به جای "خانقاه" نام "تکیه" را گرفت. ظاهراً این تکیه در قرن هشتم هجری، در زمان حیات حاجی بکتاش، یکی از بزرگان فرقه بکتاشیه، که مدت زمانی، در نجف‌اشرف عزلت اختیار کرده بود، برای اقامت درویشان این فرقه ساخته شد و بعدها در طرح توسعه و بازسازی صحن مطهر امام علی (علیه‌السلام) تخریب گردید و به جای آن مهمان‌سرای حضرت امیرالمؤمنین (علیه‌السلام) بنا گردید.

فهرست مندرجات

- ۱ - موقعیت و کاربری
- ۲ - تاسیس
- ۳ - معماری
- ۴ - وضعیت کنونی
- ۵ - فهرست منابع
- ۶ - پانویس
- ۷ - منابع

موقعیت و کاربری

تکیه بکتاشیه، در شمال مسجد الراس و ضلع غربی حرم مطهر قرار داشته است. این بنا دارای سه در ورودی است که یک در آن، به ضلع غربی بیرون حرم و دو در دیگر، به ایوان‌های داخل صحن باز می‌شود.

[۱] راهنمای مصور سفر زیارتی عراق، ص ۱۲۲.

تکیه بکتاشیه در دوره عثمانی ساخته شده و از آن برای اقامت درویشان، استفاده می‌شده است. این مکان در گذشته دارای موقوفات فراوان و خاصی بوده است. ساختن این بنا تا حدودی شبیه صحن آستان علوی است و در ساخت آن از قالب‌های سنگی بزرگ استفاده شده است.

[۲] ماضی النجف وحاضر ها، ج ۱، ص ۹۱.

برخی از نویسندگان معتقدند که این تکیه، محل نگهداری کتاب‌های ضریح مطهر بوده است.

تاسیس

این تکیه در قرن هشتم هجری، در زمان حیات حاجی بکتاش، یکی از یکی از بزرگان فرقه بکتاشیه، که مدت زمانی، در نجف‌اشرف عزلت اختیار کرده بود، ساخته شد. عثمانی‌ها توجه ویژه‌ای به این تکیه داشتند؛ زیرا محل تجمع و اقامتگاه صوفی‌های عثمانی، به هنگام آمدنشان به نجف بود.

اما سیدمحسن امین درباره تاسیس این بنا، در کتاب *اعیان الشیعه* می‌گوید: «این تکیه در اصل، مقبره *عضدالدوله دیلمی* بوده است»

[۳] امین، سیدمحسن، *اعیان الشیعه*، ج ۸، ص ۴۲۵.

این نظریه، از نقت نظر برخوردار نیست؛ زیرا عضدالدوله در رواق ضریح مطهر به خاک سپرده شده است.

معماری

تکیه بکتاشی‌ها از دو بخش تشکیل شده است:

- بخش اول مخصوص اقامه نماز جماعت و برپایی جلسه‌های درسی می‌باشد. این بخش به شکل مربع بوده و از چهار ایوان متقابل تشکیل شده است. حیاطی کوچک و رو باز در

وسط این بخش قرار دارد.
• بخش دوم محل سکونت صوفی‌های بکتاشیه بود. این بخش نیز مربع شکل بوده و از دو طبقه تشکیل می‌شود. هر طبقه شامل چند حجره و دستشویی بوده است.

وضعیت کنونی

گفته می‌شود قبل از ویران کردن این تکیه در سال (۱۹۸۵ میلادی، ۱۴۰۵ هجری) توسط اداره اوقاف آن دوره، و بیش از ساختن مهمانسرای حضرت امیرالمؤمنین (علیه‌السلام) به جای آن، از این تکیه بعنوان انبار فرش، لوستر و درهای قدیمی استفاده می‌شد. در دوره معاصر نیز، قسمت شمالی مهمانسرای حضرت، به مساحت در نظر گرفته شده برای توسعه حرم مطهر بپیوست.

فهرست منابع

- اعیان الشیعة، السيد محسن الامین، الجزء ۱: مصادر التاريخ، تحقیق و تخریج: حسن الامین.
- ماضی النجف وحاضرها، جعفر آل محبوبة، بیروت، دار الاضواء، ۱۴۰۶ ه. ق - ۱۹۸۶ م.
- راهنمای مصور سفر زیارتی عراق، سید احمد علوی، قم، معروف، ۱۳۸۹ ه. ش.

پانویس

۱. [↑](#) راهنمای مصور سفر زیارتی عراق، ص ۱۲۲.
۲. [↑](#) ماضی النجف وحاضرها، ج ۱، ص ۹۱.
۳. [↑](#) امین، سیدمحسن، اعیان الشیعة، ج ۸، ص ۴۲۵.

منابع

[زیارتگاه‌های عراق، محمد مهدی فقیه بحر العلوم، مقاله «تکیه بکتاشیه»، ج ۱، ص ۴۷.](#)

رده‌های این صفحه: [اماکن زیارتی نجف](#) | [حرم امام علی](#) | [مکان‌های تاریخی نجف](#)